

POLÍTICA EXTERIOR: UN TRAMPOLÍ PER AL PRESIDENT

El PSOE limita González

Les últimes maniobres en matèria d'afers estrangers demostren que Felipe González té traçat un projecte clar per a l'Estat espanyol i per a ell mateix. Un projecte que l'ha de dur a presidir la Internacional Socialista. En mig, només un obstacle: el PSOE

J. Hernández (Madrid)

En poques setmanes el gabinet socialista ha protagonitzat tres operacions diplomàtiques que defineixen per elles soles els eixos de la política exterior espanyola i els projectes que l'animen. El president González, que concedeix una gran importància als grans problemes internacionals, és al centre d'una operació d'envergadura que té un doble objectiu: donar a Espanya un nou paper en l'esfera internacional, revalorant-ne la política exterior i el protagonisme, i fer que aquesta revaloració siga el trampolí des del qual el secretari general del PSOE pugui saltar a la tan ansiada presidència de la Internacional socialista.

Primer va ser la consecució de l'acord amb els nord-americans que permetrà que aquests se'n vagin de Torrejón, ahora que reforcen unes altres bases, complint la darrera condició del referèndum sobre l'OTAN i donant un exemple a uns altres caps de govern, alguns de socialistes, que no han sabut resoldre problemes similars. Després, Felipe González va rebre, amb el màxim nivell protocolari, el ministre soviètic d'Exteriors, Schevernadze, que venia a preparar la visita immediata de Gorbatxev. Finalment, el govern espanyol va rebre, amb una certa fredor, el president Daniel Ortega, de Nicaragua, que venia a sol·licitar la participació activa d'Espanya en l'aplicació dels acords Esquipulas per a la consecució d'una pau negociada en tot Amèrica Central. Dies després, va arribar a Madrid el president Alfonsín, que no està dins aquesta operació, encara que forma part de la mateixa estratègia, a través del qual Felipe González es presenta, de fa anys, com l'intermediari entre Europa i Amèrica Llatina.

Torrejón: victòria costosa

Resoldre el tema de Torrejón i aconseguir l'eixida d'Espanya dels seixanta-dos avions F-16 ha estat una victòria

important del gabinet de Felipe González. Aquest era un tema en què molts afirmaven que els americans pensaven imposar els seus criteris i la solució, d'acord amb les premisses inicials del govern socialista, ha fet ablanir-se algunes posicions radicals en el controvertit tema de les aliances exteriors per a la defensa.

La coincidència de la firma de l'acord de retirada dels avions amb l'inici de la celebració del congrés socialista va ser una renda afegida al prestigi de Felipe González entre les bases del partit, a les quals la polèmica amb UGT i les enquestes desfavorables han desorientat del tot.

Però, amb la retirada dels avions nord-americans, González ha aconseguit, a més, reticències a Europa, una sorda rancor als EUA i una posició difícil a l'hora de negociar amb l'OTAN un estatus especial militar i financer. Després de la firma de l'acord de retirada de míssils entre EUA i l'URSS, la importància de l'armament convencional s'havia multiplicat i en cercles militars de Washington i de Madrid s'esperava que el govern espanyol rectificara la seua posició. Però Felipe González va seguir avant, enfortint el seu prestigi en sectors de l'esquerra

Willy Brandt, model de González.

europea, encara que curiosament no en l'espanyola, i rebent fredor dels cercles de poder militars i econòmics de l'Europa central.

La visita de Gorbatxev

Felipe González, però, té traçat un projecte clar, per a Espanya i per a ell mateix. Com Willy Brandt, al qual sempre ha admirat el president espanyol, havia intentat, el secretari general del PSOE ha sabut trobar un camí

on s'apleguen el paper que ell creu que és el millor per a l'Estat espanyol i la seua ambició de presidir una Internacional Socialista, de direcció dèbil des de la retirada del veterà dirigent socialista alemany i l'assassinat d'Olaf Palme, pare del socialisme suec i emblema de l'esquerra socialista europea.

A tal fi, el president González ha de greixar els seus canals d'interlocutor cap a l'Est, que li van funcionar bé en els començaments de la transició espanyola, i participar de ple en el projecte, fonamentalment francès, de donar a Europa una nova posició en el món, amb l'accentuació del paper de tercera potència en tots els ordres i trencant, gradualment, la dependència respecte als Estats Units. La visita del ministre soviètic d'Exteriors i la pròxima de Gorbatxev són els primers passos en aquesta direcció.

Ara que l'amenaça nuclear està més lluny, encara que no descartada totalment, s'obren perspectives de relacions Est-Oest en les quals Europa ha de ser la gran protagonista per raons històriques, econòmiques, geogràfiques i polítiques. Establir lligams sòlids amb els actuals dirigents soviètics, a més de ser una mostra de suport a la, per ara, tímida reforma d'aquella societat, és una inversió europea per al futur. Això, ho ha comprès perfectament González, i aprofita l'estirada actual de l'impacte en els països socialistes aconseguit després de la retirada dels F-16 nord-americans.

Nicaragua, al cor

Felipe González ha comentat en moltes ocasions, sobretot abans de ser president del govern espanyol, que tenia Nicaragua al cor. Aquesta és una frase que ha estat sentida en diverses ocasions en els llavis de dirigents del PSOE i d'alguns alts càrrecs de l'actual govern. Tanmateix, els fets semblen dir una altra cosa.

Les relacions del govern socialista amb Nicaragua han passat per diverses fases. Si en un principi el govern del PSOE va oferir als sandinistes tot el suport, en perfecta coherència amb el que era la política internacional socialista, després, aquestes relacions es van deteriorar. La cada vegada més clara inclinació del govern sandinista cap a una via castrista, impulsada per les equivocacions nord-americanes, l'intent de suport, que no va quallar, per les severes advertències del govern espanyol que, tanmateix, sempre ho va negar, i algunes al·lusions del mateix Daniel Ortega, referides en privat als governants espanyols, van refredar les

coses. Només les magnífiques relacions de González amb dirigents de l'àrea i la seua capacitat de mitjancer han mantingut els sandinistes en relació amb el secretari general dels socialistes espanyols. La recent petició nicaragüenca que Espanya siga el país verificador dels acords d'Esquipulas és, sobretot, una victòria personal de Felipe González.

El cap del govern espanyol somia que l'acord que signifiqui la pau a Amèrica Central quede unit històricament al seu nom, de la mateixa manera que ha fet uns altres intents d'arbitratge a Orient Mitjà, regió on el progressos diplomàtics espanyols són molt més difícils per raons òbvies.

La setmana de febrils contactes que acaba de passar, d'indubtable importància per a la diplomàcia i les relacions exteriors d'Espanya, és només el primer pas de la que pot ser la darrera etapa del president del govern espanyol en el camí a la presidència de la Internacional Socialista.

La mà de Reagan

Aquesta operació del president González per arribar a la màxima direcció del socialisme internacional ha estat observada amb una certa prevenció des de Washington. La voluntat decidida perquè se n'anaren els F-16 i les bones relacions del president espanyol amb governs i oposicions dels països centramericans no són una bona targeta de presentació per a la burocràcia nord-americana, que veu en qualsevol decisió una campanya anti-EUA. Per això, cal esperar que, des de la capital nord-americana, es toquen alguns dels dirigents socialistes més proclius perquè l'operació González no arribe a bon port.

Però no és ni a Europa ni a EUA on hi ha els obstacles principals per a l'ambició de González. Ho té difícil a Espanya, on l'absència d'un secretari general alternatiu o d'un bon presidentiable socialista fan quasi impossible que es puga produir el salt a la Internacional sense debilitar el PSOE. Inclús si González decidira compatibilitzar els càrrecs, la situació del PSOE podria ressentir-se'n.

El clima creat pel recent congrés federal, amb una rêmora de problemes regionals que estan apareixent, revifats per la possibilitat de la majoria absoluta en les pròximes eleccions generals, fa quasi impossible qualsevol distanciament polític de Felipe González de l'autoritat del partit. La mancança de dirigents és un dels problemes més greus del socialisme espanyol. □